

DESPRE O CARTE TEZAU

ABOUT A TREASURY BOOK

Conf. Univ. Dr. Hab. Florin PINTESCU¹

Daniel Dieaconu, Elena Preda, Iulian Săndulache (coordonatori), *Neamțul, ținut tezaur. Monografie*, Piatra Neamț, Editura Cetatea Doamnei, 2019, 530 p.

Într-o epocă marcată tot mai intens de materialism, hedonism și dezinteres generalizat al societății față de cartea științifică, apariția unei lucrări monografice atent elaborate și realizate, consacrată unei regiuni cu un rol aparte în devenirea spirituală a Moldovei și a României, reprezintă un eveniment cu adevărat salutar.

Ținut de odinioară al Țării de Sus a Moldovei, unde legenda s-a împletit adesea cu o istorie marcată de campaniile maghiarilor, turcilor, polonezilor și cazacilor, vatră de spiritualitate vestită până în prezent în răsăritul ortodox, județul Neamț a avut și are o evoluție fascinantă, care a suscitat și suscită interesul depopotrivă al oamenilor de știință și al publicului larg. Lucrarea de față, pe care o supunem atenției cititorilor, reprezintă un rezultat palpabil al acestei dorințe de cunoaștere.

Demersul științific al autorilor este concretizat în 22 capitole, dintre care 9 de geografie, 1 de demografie, 1 de economie (istorie economică) și 11 de istorie.

Capitolele de geografie oferă, într-o manieră devenită clasică pentru lucrările monografice publicate de mai bine de un secol în România, datele esențiale privind așezarea județului, limitele, vecinii, relieful, rețeaua hidrografică, clima (inclusiv regionarea climatică), flora și fauna, solurile, ariile protejate ale județului. Remarcăm faptul că aceste capitole sunt însoțite de un bogat material ilustrativ (imagini, diagrame, grafice), care potențează și completează într-o manieră organică informațiile oferite de text.

Secțiunile de demografie și economie sunt redactate într-o manieră științifică echilibrată, oferind cititorului informațiile esențiale privitoare la aceste subiecte.

Capitolele de preistorie și istorie veche sunt cu adevărat impresionante, oferind cititorului informații relevante, începând cu paleoliticul și terminând cu epoca migrațiilor. Ca un element spectacular cu specific local, menționăm informațiile despre dacii liberi (carpi) de pe teritoriul actual al județului. Per ansamblu, aceste capitole reprezintă un micro-repertoriu arheologic al județului Neamț, ce pun la dispoziția cititorilor datele esențiale privitoare la descoperirile de aici.

Cele patru capitole tratând perioada de glorie medievală, urmată de decăderea din secolul fanariot a ținutului Neamț folosesc atât izvoarele istorice publicate (mai cu

¹ Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, Prodecan Facultatea de Istorie-Geografie.

seamă cronici și mențiuni ale călătorilor străini), cât și literatura de specialitate reprezentativă pentru domeniu, reușind o reconstrucție istorică simultan veridică și atractivă.

Perioada modernă a istoriei ținutului, apoi a județului Neamț (1821-Primul Război Mondial) este tratată, așa cum era și firesc, mai amănunțit (datorită în principal izvoarelor istorice mai numeroase) decât perioadele precedente.

Această manieră de tratare amănunțită a materiei este prezentă și în capitolele privitoare la implicarea județului în prima conflagrație mondială, continuând până în vremea rezistenței anticomuniste (și a represaliilor aferentei ei) din această regiune.

Aici autorii folosesc, așa cum se și cuvenea, preponderent documente de arhivă inedite.

La finele acestei prezentări, supunem cititorilor o serie de concluzii, îndemnându-i să parcurgă paginile cărții, garantându-le o lectură deopotrivă plăcută și folositoare atât minții, cât și sufletului.

Lucrarea este scrisă într-un stil cursiv, ce îmbină armonios erudiția cu claritatea și concizia, rezultând un ansamblu echilibrat, armonios construit.

Erudiția autorilor este probată de folisirea atât a bibliografiei de specialitate reprezentative pentru absolut toate capitolele lucrării, cât și de introducerea în circuitul științific a unor documente de arhivă inedite. Documentele în cauză, provenind de la Arhivele Naționale Istorie Centrale, Arhivele CNSAS, SRI ȘI Serviciul Județean Neamț al Arhivelor Naționale (Piatra Neamț), sunt folosite mai cu seamă în capitolele finale ale lucrării, începând cu Primul Război Mondial și terminând cu rezistența anticomunistă și reprimarea acesteia în regiune.

Pe baza acestor ingrediente, a rezultat cu adevărat o monografie remarcabilă (pe alocuri perfectibilă, firește) a acestui ținut tezaur, cu supranumele pe deplin meritat-județul Neamț. De aceea, autorii, în special cadre didactice din învățământul preuniversitar, binemerită cu prisosință respectul și aprecierea cititorilor îndrăgostiți sau interesați de istoria paliurilor nemțene.

În final, se cuvine să menționăm că munca și dăruirea colectivului de autori reprezintă un frumos act de pionerat, ce merită cu siguranță să fie promovat și urmat la nivelul tuturor inspectoratelor școlare din țara noastră.